

OBČINA VIPAVA

Župan

Številka: 610-5/2025-4

Datum:

OBČINA VIPAVA

Občinski svet

Zadeva: **Lokalni program za kulturo 2026-2034**

Predlagam, da Občinski svet Občine Vipava na ____ seji obravnava in sprejme:

Na podlagi 14. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25) in 16. člena Statuta Občine Vipava (Uradni list RS, št. 42/11, 73/14 in 20/17) je Občinski svet Občine Vipava na ____ redni seji dne _____ sprejel

LOKALNI PROGRAM ZA KULTURO 2026 - 2034

1. UVOD

1.1 Izhodišča in namen priprave lokalnega programa za kulturo

Lokalni program za kulturo Občine Vipava za obdobje 2026-2034 (v nadaljevanju LPK) je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in ugotavlja vlogo kulture v razvoju občine ter javni interes zanjo. Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa kulture je Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, v nadaljevanju ZUJIK (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25), ki določa, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje osmih let, od leta 2026 do leta 2034.

Lokalna skupnost uresničuje javni interes za kulturo v skladu z ZUJIK-om zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture (24. čl. ZUJIK).

Lokalna skupnost v javnem interesu zagotavlja pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki se na trgu ne zagotavljajo v zadostnem obsegu ali kakovosti, ali zaradi dostopnosti najširšemu krogu uporabnikov. Javne kulturne dobrine zagotavlja v obliki oziroma na način javne službe in s podporo posamičnim kulturnim projektom ter javnim kulturnim programom (25. čl. ZUJIK). Občina zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, ki jih določajo posebni zakoni (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost ipd.), podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev, ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev, ki jih ugotovi s svojim programom za kulturo.

Ne glede na prejšnji odstavek občina zagotovi tudi javne kulturne dobrine širšega pomena (uprizoritvene umetnosti, vizualne umetnosti, novi mediji ipd.), če je to mogoče glede na objektivne okoliščine, kot so število prebivalcev, ekonomska moč, prostorske in kadrovske kapacitete ipd., oziroma če to izhaja iz kulturne tradicije občine (66. čl. ZUJIK).

Področja kulture v javnem interesu se v skladu z Nacionalnim programom za kulturo nanašajo na knjigo in knjižnično dejavnost, likovno umetnost, uprizoritvene umetnosti, glasbeno umetnost,

intermedijsko umetnost, avdiovizualno kulturo, celotno področje kulturne dediščine z arhivistiko, s posebnimi poudarki na slovenščini, kulturi manjšinskih skupnosti, ljubiteljski kulturi in mednarodnem sodelovanju. Na teh področjih ima zelo pomembno, velikokrat osrednjo vlogo praviloma neprofitno delujoč javni sektor, a skupaj z organizacijami in zasebniki civilne družbe v negospodarstvu in gospodarstvu. Dejstvo pa je, da kulturna dejavnost presega pravkar navedene dejavnosti in se zliva v celotno življenje ljudi in razvoj družbe.

LPK izhaja iz obstoječega stanja kulture v občini. Povzema kulturno tradicijo, opredeljuje naloge in cilje občine na področju kulture ter javno kulturno infrastrukturo in spodbuja k nadaljnjemu razvoju kulture. V dokumentu so zastavljeni cilji in prioritete za osemletno obdobje ter usmeritve za uresničitev zastavljenih ciljev.

1.2 Cilji

Lokalna skupnost zagotavlja javne kulturne dobrine na področjih, urejenih s posebnimi zakoni, podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji različnih narodnostnih kultur ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev.

Cilji LPK Občine Vipava so:

- ohraniti obstoječi in nadgraditi kulturni standard in zagotavljati dostopnost kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost,
- ustvarjanje možnosti za skladen kulturni razvoj občanov in občank Občine Vipava kakor tudi za razvoj posameznih kulturnih dejavnosti in društev,
- zagotavljanje pogojev za ustvarjanje, posredovanje in dostopnost kulture,
- uveljavljanje kulturnih ustvarjalcev, kulturnih društev in organizacij občine Vipava doma in v tujini,
- zagotavljanje varstva naravne in kulturne dediščine,
- zagotavljati kulturno vzgojo v javnih zavodih v lasti občine Vipava ter razvoj kulturno interesne dejavnosti le-teh,
- zagotavljati izobraževanje za potrebe kulturne dejavnosti,
- promocija občine Vipava kot kulturno usmerjene občine,
- opredeliti področja kulture, ki so v javnem interesu in na katerih se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine,
- opredeliti prioritete, cilje in ukrepe za dosego ciljev,
- zagotoviti finančne in prostorske pogoje za izvajanje kulturnih dejavnosti in investicije v javno kulturno infrastrukturo,
- opredeliti usmeritve, ki so potrebne za uresničitev ciljev programa.

1.3 Zakonodaja, predpisi in odloki, ki urejajo področje kulture

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25)
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31) (Uradni list RS, št. 61/24)
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23)
- Zakon o javnem skladu RS za kulturne dejavnosti (Uradni list. RS, št. 29/10)

- Zakon o društvih (Uradni list RS, št. 64/11-UPB2 in 21/18)
- Pravilnik o registru nepremičnin kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 66/09)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08, 80/12 in 28/23)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Uradni list RS, št. 19/03)
- Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v občini Vipava (Uradni list RS, št. 2/12, 36/21).

2. ANALIZA STANJA

Izvajalci kulturnih programov v občini Vipava so:

- kulturna društva,
- druga društva, ki imajo v statutu registrirano tudi kulturno dejavnost,
- Lavričeva knjižnica Ajdovščina,
- Javni sklad RS za kulturne dejavnosti,
- posamezniki, samozaposleni v kulturi, ki so vpisani v razvid samostojnih izvajalcev javnih kulturnih projektov pri Ministrstvu za kulturo,
- gospodarske organizacije, neprofitne organizacije in druge pravne osebe, registrirane za opravljanje dejavnosti na področju kulture in umetnosti ter izobraževanja,
- Zavod za turizem TRG Vipava.

2.1 Ljubiteljska kultura

Pomembno vlogo pri izvajanju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti na območju občine imajo društva. Ljubiteljsko ustvarjanje in poustvarjanje na področju kulture se v pretežni meri uresničuje v kulturnih društvih. V interesu občine je finančno podpreti dejavnost vseh aktivnih kulturnih društev, ki delujejo na kulturnih področjih, kakor tudi kulturne dejavnosti tistih drugih društev, ki imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano tudi kulturno dejavnost. Kulturna dejavnost v okviru ljubiteljskih skupin razvija tako posameznikove ustvarjalne sposobnosti, kot kulturne potrebe in splošen odnos do kulturnih vrednot.

Društva aktivno delujejo na glasbenem, plesnem in pevskega področju, ohranjajo in promovirajo kulturno dediščino, povezujejo člane in podpirajo izmenjavo izkušenj, sodelujejo z podobnimi organizacijami doma in v tujini.

Občina zagotavlja sredstva za izvedbo javnega razpisa za sofinanciranje programov društev s področja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, ki se izvaja v skladu s Pravilnikom o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v občini Vipava.

Delovanja društev na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti tudi presegajo lokalni pomen, zato se vključujejo tudi v programe regijskega oz. nacionalnega pomena.

Občina Vipava na osnovi pogodbe z Javnim skladom za kulturne dejavnosti, ki je ustanovljen na podlagi Zakona o Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti, financira izvajanje določenih nalog in strokovnih opravil, ki jih izvaja JSKD Območna izpostava Ajdovščina.

2.2 Knjižnična dejavnost

Občina knjižnično dejavnost podpira in sofinancira v skladu s predpisi Zakona o knjižničarstvu in pogodbo. V skladu z Zakonom in pogodbo zagotavlja sofinanciranje dejavnosti in materialnih stroškov Lavričeve knjižnice Ajdovščina v višini predpisanih in dogovorjenih finančnih deležev in obveznosti. Knjižnična dejavnost zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnica v skladu s strokovnimi načeli organizira zbirko knjižničnega gradiva in virov informacij z namenom zagotavljati posameznikom in skupinam dostopnost in uporabo lastnega gradiva in z njim povezanih informacij, medknjižnične izposoje ter zunanjih dostopnih informacijskih virov.

2.3 Prireditvena dejavnost in organizacija kulturnih prireditev lokalnega in širšega pomena. Na območju občine se izvaja vrsta prireditev: poletne prireditve, koncertni dogodki, gledališke predstave, pevski nastopi in nastopov pevskih zborov, literarni večeri, razstave, plesne predstave, ... Prireditve pretežno izvajajo društva.

2.4 Akcije na področju ohranjanja kulturne dediščine

Akcije se izvajajo predvsem preko sodelovanja z Zavodom za turizem TRG Vipava, kulturnimi društvi, vrtci, šolami ter javnimi zavodi na področju kulture.

Z zakonom predpisane strokovne in upravne naloge s področja varstva nepremične kulturne dediščine opravlja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Nova Gorica.

2.5 Izdajanje knjižnega materiala

Občina sofinancira izdajanje knjig v sodelovanju s posameznimi občani, ki izdajajo pesniška in literarna dela.

3. URESNIČEVANJE JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO

Javni interes za kulturo v Občini Vipava se bo skladno z zakonom uresničeval z zagotavljanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost, raznolikost, dostopnost kulturnih dobrin, slovensko in evropsko kulturno identiteto ter kulturno prepoznavnost občine.

Javni interes za kulturo bo Občina Vipava uresničevala zlasti z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin, z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture ter z ohranjanjem kulturne dediščine.

Po določbah ZUJIK-a se za trajno in nemoteno zagotavljanje javnih kulturnih dobrin zagotavljajo javne službe, ki jih lahko izvajajo javni zavodi, skladi in agencije. Javne službe na področju kulture za Občino Vipava izvajajo naslednji javni zavodi in sklad:

3.1 Javne službe varstva kulturne dediščine

Javne službe varstva kulturne dediščine za območje občine Vipava izvajajo:

- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Nova Gorica, katerega ustanoviteljica in financer je država, opravlja z zakonom predpisane strokovne in upravne naloge s področja varstva nepremične kulturne dediščine. Potrebno infrastrukturo ter sredstva za izvajanje dejavnosti zagotavlja država.

- Pokrajinski arhiv Nova Gorica, katerega ustanoviteljica je država, opravlja arhivsko javno službo na območju upravnih enot Nova Gorica, Ajdovščina in Tolmin. Potrebno infrastrukturo ter sredstva za izvajanje dejavnosti zagotavlja država.

3.2 Javna služba na področju knjižničarstva

Predstavitev knjižnice in njene dejavnosti

Podatki o knjižnici:

<i>Naziv:</i>	Lavričeva knjižnica Ajdovščina, splošna knjižnica
<i>Enote:</i>	Krajevna knjižnica Vipava, Krajevna knjižnica Podnanos, premična zbirka Dobravlje, Potujoča knjižnica
<i>Spletni naslov:</i>	www.ajd.sik.si
<i>Šifra dejavnosti:</i>	91.011
<i>Davčna številka:</i>	16935870

Ustanovitelji Lavričeve knjižnice Ajdovščina so določeni z Odlokom o ustanovitvi javnega zavoda Lavričeva knjižnica Ajdovščina (Uradni list RS, št. 36/02 z dopolnitvami).

Občini ustanoviteljici:

- Občina Ajdovščina, Ulica 5. maja 6a, 5270 Ajdovščina
- Občina Vipava, Glavni trg 15, 5271 Vipava

Občina pogodbeni partnerica:

Občina Komen – Lavričeva knjižnica izvaja knjižnično dejavnost na območju občine Komen z dvema postajališčema potujoče knjižnice (bibliobus), na podlagi sklenjene pogodbe.

Organi knjižnice so določeni v Odloku o ustanovitvi in delujejo v skladu z veljavno zakonodajo.

Organa zavoda sta:

- Direktor – kot poslovodni in strokovni vodja knjižnice.
- Svet knjižnice – kot nadzorni in usmerjevalni organ.

Sestava Sveta knjižnice:

Svet knjižnice sestavlja šest članov:

- 1 predstavnik Občine Ajdovščina,
- 1 predstavnik Občine Vipava,
- 2 predstavnika uporabnikov iz vrst članov knjižnice,
- 2 predstavnika zaposlenih v knjižnici.

Mandat članov sveta knjižnice traja štiri leta, v skladu z Odlokom o ustanovitvi in veljavnimi predpisi.

Vsaka občina mora zagotoviti knjižnično dejavnost za svoje občane tako, da ustanovi svojo knjižnico sama ali skupaj z drugimi občinami, ali tako, da poveri opravljanje te dejavnosti s pogodbo drugi splošni knjižnici v soglasju z njenim ustanoviteljem.

Splošne knjižnice pridobivajo sredstva za delo iz javnih sredstev, plačil uporabnikov za storitve javne službe, s prodajo blaga in storitev na trgu in iz drugih virov.

Sredstva za izvajanje javne službe splošne knjižnice zagotavlja ustanovitelj oziroma soustanovitelji in drugi pogodbeni partnerji.

Za podporo usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti prispeva sredstva tudi država za letni nakup knjižničnega gradiva in računalniško opremo.

Dejavnost knjižnice je financirana:

- Iz javnih virov:
- občini ustanoviteljici in pogodbeni partnerici,

- Ministrstvo za kulturo – javni pozivi (Neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah iz državnega proračuna, Neposredni poziv k predložitvi predlogov projektov za sofinanciranje nakupa IKT v splošnih knjižnicah);
- sredstva, ki jih pridobi s prijavo na projekte drugih ministrstev, posameznih občin, evropskih razpisov ...
 - Iz nejavnih virov:
- nejavni prihodki za opravljanje javne službe – lastna sredstva (članarine, zamudnine ...)
- sredstva donatorjev in sponzorjev,
- prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu (publikacije, promocijska ponudba, fotokopije idr.)

Delitev stroškov za financiranje dejavnosti javne službe je določena s 1. odstavkom 53. člena Zakona o knjižničarstvu¹ (Zknj), ki določa deleže občin pri financiranju skupnih stroškov, Razdelitev skupnih stroškov med občine ustanoviteljice je razvidna iz finančnega načrta zavoda.

Občina	Število prebivalcev v letu 2025 ²	Delež v %
Ajdovščina	19.895	77,2
Vipava	5.875	22,8
SKUPAJ	25.770	100

3.2.1. Organiziranost in dejavnost knjižnice

Lavričeva knjižnica je splošna knjižnica, ki deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava. Kot javna kulturna in izobraževalna ustanova svojim uporabnikom omogoča dostop do znanja, izobrazbe in kulture. S knjižničnim gradivom, ki ga zbira, hrani, strokovno obdeluje in posreduje v uporabo, nudi informacije vsem prebivalcem – ne glede na starost, spol, izobrazbo, politično ali versko prepričanje, narodnost, jezik ali socialni položaj.

Knjižnica je namenjena informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu, duhovnim potrebam ter razvijanju bralne in informacijske pismenosti.

V okviru severnoprimske regije Lavričeva knjižnica sodeluje s Knjižnico Cirila Kosmača Tolmin in Mestno knjižnico in čitalnico Idrija. Skupaj delujejo pod okriljem osrednje območne Goriške knjižnice Franceta Bevka iz Nove Gorice. V partnerstvu izvajajo določene posebne naloge, kot jih določata Zakon o knjižničarstvu in Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah.

Sodelovanje med knjižnicami je v zadnjih letih postalo še intenzivnejše, zlasti na področjih:

1. digitalizacije vsebin,
2. usposabljanja uporabnikov – zlasti osnovnošolcev in dijakov – za uporabo podatkovnih baz,
3. skupne nabave in zakupa podatkovnih baz,
4. odpisa in izmenjav gradiva,
5. medknjižnične izposoje,
6. skupnih razstav in drugih projektov.

Lavričeva knjižnica ima 5 organizacijskih enot:

- osrednja (centralna) knjižnica v Ajdovščini
- 2 krajevni knjižnici: Vipava, Podnanos
- premična zbirka: Dobravlje
- potujoča knjižnica.

¹ Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15)

² Statistični urad RS: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp> – podatki na dan 1. 7. 2025.

3.2.2. Poslanstvo, razvojna vizija in usmeritve knjižnice

Poslanstvo knjižnice;

Lavričeva knjižnica Ajdovščina je javna kulturna ustanova, ki z zagotavljanjem prostega dostopa do znanja, informacij, kulturnih vsebin in prostorov spodbuja bralno kulturo, vseživljenjsko učenje in aktivno vključevanje v družbo. Uresničuje vrednote odprtosti, znanja, dostopnosti, povezovanja in trajnostnega razvoja ter skrbi za zmanjševanje družbenih razlik in spodbujanje medkulturnega dialoga.

Knjižnica v lokalnem in širšem okolju deluje kot:

- varuhinja kulturne dediščine in domoznanske identitete ter prenašalka vrednot prihodnjim generacijam,
- informacijsko, izobraževalno, kulturno in socialno središče skupnosti,
- prostor ustvarjalnosti, dialoga in srečevanj vseh generacij,
- ponudnica kakovostnih in strokovno podprtih knjižničnih storitev, dostopnih vsem uporabnikom,
- promotorka branja, informacijske in digitalne pismenosti ter kritičnega mišljenja,
- povezovalka lokalnih akterjev – izobraževalnih, kulturnih, socialnih, gospodarskih in civilnodružbenih,
- izvajalka knjižničnih storitev tudi v najbolj oddaljenih naseljih z uporabo potujoče knjižnice,
- sodobna ustanova, ki uvaja nove tehnologije, sledi razvoju stroke in potrebam skupnosti.

Vizija knjižnice;

Lavričeva knjižnica Ajdovščina se bo v prihodnjem razvojnem obdobju uveljavila kot osrednje kulturno, izobraževalno in informacijsko središče Vipavske doline – kot sodobna, vključujoča in trajnostno naravnana knjižnica, ki deluje v skladu s potrebami skupnosti ter spodbuja razvoj kulture in bralne pismenosti pri vseh generacijah.

Vizijo uresničuje z naslednjimi usmeritvami:

- prostorsko bogata, sodobna in moderno zasnovana knjižnica,
- oblikovanje relevantne in raznolike knjižnične zbirke, ki odraža potrebe različnih družbenih skupin (otroci, mladina, starejši, študenti, brezposelni, priseljenci, ranljive skupine),
- spodbujanje bralne kulture, medijske in digitalne pismenosti ter vseživljenjskega učenja,
- povezovanje z izobraževalnimi ustanovami, podjetji, nevladnim sektorjem in posamezniki v podporo razvoju lokalne skupnosti,
- krepitev domoznanske dejavnosti in vključevanje v skupne projekte za ohranjanje kulturne dediščine,
- razvoj knjižnice kot »tretjega prostora« – odprtega, vključujočega in varnega prostora za srečevanje, sodelovanje, ustvarjanje in druženje,
- vlaganje v zaposlene, njihovo strokovno rast, dobro počutje in razvoj kompetenc,
- aktivno sodelovanje v lokalnih, nacionalnih in mednarodnih projektih, ki podpirajo inovacije, trajnost in povezovanje.

Lavričeva knjižnica Ajdovščina bo v prihodnje gradila svojo prepoznavnost kot vključujoča knjižnica v sodobno urejenih prostorih in enotah, ki izpolnjujejo strokovne standarde in pričakovanja uporabnikov.

Osnovne vrednote knjižnice:

- Vključenost in spoštovanje

Knjižnica spoštuje vse uporabnike ne glede na njihove osebne okoliščine, prepričanja, kulturne, jezikovne, verske, spolne, telesne ali druge raznolikosti ter si prizadeva ustvarjati varen, dostopen in vključujoč prostor za vse.

- Skrb za dediščino in identiteto

Knjižnica ohranja, varuje in posreduje dediščino lokalnega, nacionalnega in svetovnega pomena ter prispeva k razvoju kulturne identitete skupnosti in občutka pripadnosti.

- Kakovost storitev

Zagotavljanje strokovno utemeljenih, zanesljivih, uporabniku prilagojenih in dostopnih knjižničnih storitev je temelj zadovoljstva uporabnikov in zaupanja v delovanje knjižnice.

- Strokovnost in sodelovanje

Knjižnica temelji na strokovnosti, medsebojnem spoštovanju, sodelovanju in medgeneracijskem prenosu znanja, kar omogoča razvoj kakovostnih storitev in trajnostno delovanje ustanove.

- Zavzeti in zadovoljni zaposleni

Motivirani, strokovno podprti in zadovoljni zaposleni so ključni za uresničevanje poslanstva knjižnice ter ustvarjanje spodbudnega, ustvarjalnega in razvojno usmerjenega delovnega okolja.

Lavričeva knjižnica Ajdovščina svoje poslanstvo razume kot celostno opravljanje vloge osrednje splošne knjižnice, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja. Temelj njenega delovanja je skrbno oblikovana in strokovno obdelana knjižnična zbirka, ki uporabnikom omogoča izposajo ter zanesljiv dostop do znanja, informacij in kulturnih vsebin. Knjižnica obiskovalcem posreduje gradivo in informacije v klasičnih oblikah ter na sodobnih digitalnih nosilcih, hkrati pa zagotavlja tudi uporabo podatkovnih zbirk in elektronskih virov. Posebno pozornost namenja zbiranju, varovanju, predstavitvi in promociji gradiva lokalnega pomena ter s tem ohranjanju domoznanske in širše kulturne dediščine. Kot odprta in dostopna ustanova organizira raznolike kulturne dogodke, razstave, vodene ogleda in druge dejavnosti, namenjene različnim starostnim in interesnim skupinam, vključno z uporabniki s posebnimi potrebami. Knjižnica se obenem uveljavlja kot prostor druženja in kakovostnega preživljanja prostega časa, pri čemer s spodbudnim delovnim okoljem in stalnim strokovnim izpopolnjevanjem zaposlenih skrbi za razvoj novih znanj, storitev in vsebin.

Kot dejaven člen slovenskega knjižničnega sistema je Lavričeva knjižnica Ajdovščina usmerjena v dolgoročen razvoj, ki sledi sodobnim strokovnim in družbenim trendom. Načrtno razvija mrežo krajevnih knjižnic v skladu s strokovnimi standardi in posodobljeno zakonodajo, pri čemer si prizadeva za kakovostno, obsežno in aktualno knjižnično zbirko ter pregledno informiranje javnosti o njenem obsegu in vsebini. S sistematičnim zbiranjem in posredovanjem gradiva, povezanega z lokalnim okoljem in ustanoviteli, krepí domoznansko dejavnost in lokalno identiteto. Ob tem razvija storitve in zbirke, prilagojene potrebam ranljivih skupin prebivalstva, ter s programi neformalnega izobraževanja aktivno prispeva k vseživljenjskemu učenju. Pomemben del njenega delovanja je tudi spodbujanje bralne kulture, ki jo uresničuje s srečanji, bralnimi krožki in projekti v knjižnici ter zunaj nje, pri čemer posebno pozornost namenja mladim. S povezovanjem s kulturnimi, izobraževalnimi in socialnimi ustanovami ter vključevanjem v partnerske projekte na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni knjižnica utrjuje svojo vlogo odprtega, razvojno usmerjenega središča skupnosti.

3.2.3. Programske naloge LKA kot celote

Programske usmeritve izhajajo iz sodobnega razumevanja vloge javnih knjižnic, ki s svojo odprtostjo, dostopnostjo in večplastno ponudbo vse bolj presegajo tradicionalno funkcijo izposoje gradiva ter se uveljavljajo kot osrednji »tretji prostor« v lokalni skupnosti. Ob domu in delovnem okolju knjižnica predstavlja nevtrarno, vključujoče in varno socialno središče, namenjeno srečevanju, povezovanju in izmenjavi znanja, idej ter izkušenj. S svojimi brezplačno dostopnimi prostori, sodobno opremo, informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in drugimi napravami ter z usposobljenimi, strokovno podkovanimi in razgledanimi zaposlenimi omogoča kakovostno izvajanje kulturnih, izobraževalnih, ustvarjalnih in medgeneracijskih dejavnosti. Knjižnica tako postaja prostor aktivnega udejstvovanja

občanov, vseživljenjskega učenja, neformalnega izobraževanja, digitalnega opismenjevanja ter socialne vključenosti različnih ciljnih skupin. V tem kontekstu se utrjuje njena vloga kot pomembnega nosilca kulturnega razvoja, spodbujevalca bralne kulture in enega ključnih stebrov trajnostnega razvoja lokalne skupnosti v Občini Vipava.

S tem ciljem knjižnica v ospredje postavlja naslednja strateška področja:

1. Knjižnična zbirka, uporabniki in dostop do gradiva
2. Prostor, oprema in urejenost knjižnic
3. Nove storitve in projekti – knjižnica kot tretji prostor in aktivni družbeni dejavnik
4. Kadrovska zasedba in pogoji za delo

Lokalni program za kulturo za obdobje 2026–2034 umešča Lavričevo knjižnico Ajdovščina z njenimi enotami kot ključno kulturno, izobraževalno, informacijsko in povezovalno središče Vipavske doline, s posebnim poudarkom na dostopnosti in razvoju knjižnične dejavnosti v Vipavi in Podnanosu. Razvojne usmeritve izhajajo iz potreb prebivalcev, iz lokalnih kulturnih prioritet ter iz dolgoročnega cilja zagotavljanja kakovostnega, odprtega in vključujočega knjižničnega delovanja, tesno povezanega z lokalno skupnostjo.

Prostorski razvoj in kakovostno delovanje knjižnice:

Lokalni program za kulturo predvideva postopno urejanje prostorskih pogojev, vključno s pripravo projektne in investicijske dokumentacije za prenovo osrednje knjižnice, ki je središče vseh dejavnosti in enot. Sočasno program poudarja pomen ustreznih, dostopnih in večnamenskih prostorov tudi v krajevnih enotah Vipava in Podnanos, ki predstavljata pomembni kulturni in socialni točki lokalnega okolja. Urejeni prostori omogočajo izvajanje prireditev, bralnih in ustvarjalnih programov, sodelovanje z lokalnimi institucijami ter večjo vpetost knjižnice v vsakdanje življenje kraja.

Razvoj knjižnične zbirke in krepitev bralne pismenosti:

Lokalni program za kulturo predvideva nadaljnji razvoj kakovostne, raznolike in aktualne knjižnične zbirke, zlasti z:

- večjim deležem sodobnih leposlovnih in poljudno-strokovnih vsebin,
- razširitvijo gradiva v tujih jezikih,
- razvojem digitalnih vsebin (e-knjige, zvočne knjige, digitalizacija lokalne kulturne dediščine).

Poseben poudarek je namenjen spodbujanju bralne pismenosti in bralne kulture otrok, mladih in družin, predvsem skozi tesno sodelovanje z vrtci, osnovnimi šolami, srednjimi šolami, društvi ...

Knjižnica kot prostor skupnosti in medinstitucionalnega sodelovanja:

V okviru Lokalnega programa za kulturo se knjižnica uveljavlja kot »tretji prostor« – odprt, dostopen in vključujoč prostor srečevanja, dialoga, učenja in kulture. Programske usmeritve poudarjajo:

- razvoj kakovostnih kulturnih, literarnih, izobraževalnih in ustvarjalnih dogodkov,
- tesno sodelovanje z šolo, vrtcem in gimnazijo,
- povezovanje z VDC-jem, CIRIUS-om, Zavodom Pristan ter drugimi zavodi in organizacijami,
- aktivno sodelovanje z lokalnimi društvi, kulturnimi ustvarjalci in nevladnimi organizacijami.

Posebna pozornost je namenjena vključevanju ranljivih skupin, razvoju programov za starejše, družine in mlade ter krejitvi socialne vloge knjižnice kot prostora dostopne kulture in znanja v Vipavi in Podnanosu.

Razvoj krajevnih knjižnic Vipava in Podnanos ter mobilne knjižnične dejavnosti:

Lokalni program za kulturo posebej izpostavlja pomen krajevnih knjižnic Vipava in Podnanos kot pomembnih nosilk kulturnega dogajanja v lokalnem okolju. Predvidene so postopne posodobitve opreme, izboljšave dostopnosti, energetske izboljšave ter razvoj večnamenskih programov, prilagojenih potrebam prebivalcev. Za zagotavljanje enakomerne dostopnosti knjižničnih storitev na

celotnem območju občin je ključen tudi nakup nove potujoče knjižnice (bibliobusa), ki bo omogočala sodobno, prilagodljivo in trajnostno izvajanje knjižnične dejavnosti.

Kadrovski razvoj in strokovno povezovanje:

Uresničevanje ciljev Lokalnega programa za kulturo na področju knjižnične dejavnosti zahteva postopno kadrovsko okrepitev v skladu s strokovnimi standardi. Poseben poudarek je na razvoju kompetenc za delo z otroki in mladimi, ranljivimi skupinami, na področju digitalne pismenosti ter na krepitvi sodelovanja z lokalnimi partnerji. Stalno strokovno usposabljanje zaposlenih in vključevanje v nacionalne in regionalne projekte ostajata pomemben temelj kakovostnega delovanja knjižnice.

3.2.4. Programske naloge LKA na območju Občine Vipava

Našteta področja upoštevajo finančno in prostorsko stanje, opremo in tehnologijo, kadrovske potrebe in zahteve po odpiralnem času, Zakon o knjižničarstvu, Standarde za splošne knjižnice in Pravilnik o izvajanju knjižničarske dejavnosti kot javne službe. Upoštevajo tudi razvojne trende, temelječe na spreminjanju dostopa do znanja in podatkov, stalnem izobraževanju.

V naslednjem programskem obdobju bomo v Občini Vipava skušali doseči naslednje:

- Vzpostaviti nove oblike dela (študijski krožki, delavnice, srečanja ipd.) v knjižnici v Vipavi;
- Povečati sredstva za nabavo gradiva na prebivalca v Občini Vipava;
- Zaključiti načrt tehnološke posodobitve v knjižnici v Vipavi z namestitvijo sistema varovanja knjižnega gradiva;
- Vzpostaviti sistem vračanja knjižnega gradiva zunaj knjižnice (z namestitvijo zunanjega knjigomata);
- Povečati število paketnikov za prevzem gradiva;
- Urediti otroški igralni kotiček v enoti v Podnanosu;
- Tehnološko posodobiti enoto v Podnanosu z ustreznim sistemom ogrevanja;
- Pripraviti podlago za tehnološko posodobitev izposoje in vračila v knjižnici Podnanos;
- Vključiti knjižnico dejavnost v skupnost z bralnimi kotički in postavitvijo knjigobežnic;

3.3 Javne službe na področju umetnosti

Javne službe na področju organizacije in izvajanja umetniških dejavnosti na našem območju izvaja Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Ajdovščina, ki ga je ustanovila država za zagotavljanje strokovne in organizacijske podpore za razvoj ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Območna izpostava deluje za območje dveh občin. Dejavnost financira država in občine.

Z ustanovitvijo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (v nadaljevanju: JSKD) je bila postavljena pomembna kulturna mreža 59 območnih izpostav Sklada, ki pokriva celotno ozemlje Slovenije, sega pa tudi v zamejstvo in mednarodni prostor. Celovita, profesionalna mreža za vsestranski razvoj ustvarjalnih potencialov v kulturi, skozi programe omogoča osebno rast in kulturno povezovanje, spodbuja programe kulturne vzgoje ter vseživljenjskega učenja in krepi kompetence, znanja ter sposobnosti.

JSKD organizira kulturne prireditve in izobraževalne oblike, izdaja revije ter druge publikacije, strokovno in organizacijsko pomaga kulturnim društvom ter njihovim zvezam. Vloga Sklada je še posebej pomembna z vidika dostopnosti kulturnih vrednot, saj je z 59 izpostavami v marsikaterem okolju, zlasti zunaj večjih urbanih središč, edini ponudnik in posrednik kulturnih dogodkov.

Naloge JSKD:

- Organizacija in posredovanje kulturnih prireditiv
- Priprava seminarjev, delavnic, tečajev, kolonij
- Izdajanje revij in drugih publikacij
- Sofinanciranje kulturnih projektov na podlagi razpisov in pozivov, izvedba manjših investicij v prostore in opremo
- Podeljevanje priznanj za izjemne dosežke in dolgoletno kulturno delo
- Priprava programov in projektov na naslednjih kulturnih področjih:
 - Glasba: zborovska in instrumentalna
 - Gledališče in lutke
 - Folklorni program
 - Etno program
 - Likovni program: kiparstvo, slikarstvo, keramika in fotografija
 - Film in video
 - Sodobni ples
 - Literatura
 - Založništvo

JSKD Območna izpostava Ajdovščina z izvedbo svoje programske sheme skrbi za izvedbo javnega interesa na področju kulture.

Sklad bo v sodelovanju z občino Vipava skrbel za:

- pomoč pri organizaciji pomembnejših projektov kulturnih društev,
- posredovanje informacij,
- pomoč društvom in zvezi pri prijavljanju na razpis/pozive za sofinanciranje na državnem nivoju,
- izobraževalne oblike za potrebe društev in zvez za člane ter strokovne vodje,
- pomoč pri iskanju strokovnih mentorjev,
- navezovanje stikov z drugimi društvi zunaj domačega prostora.

Sklad bo podpiral čim bolj pestro kulturno produkcijo, uvajanje novih dejavnosti v delo kulturnih društev in skupin, ki nagovarjajo različne ustvarjalce ter občinstva. Prireditve Sklada bodo organizirane na področju vokalne in instrumentalne glasbe, gledališča in lutk, folklorne dejavnosti, sodobnega plesa, literature in likovne dejavnosti, ki bodo selekcionirane na podlagi ocenjevanj ter analize strokovnih spremljevalcev.

Območne prireditve bodo namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na območju izpostave; v posameznih primerih tudi na področju več izpostav. Med te prireditve štejemo revijo odraslih pevskih zborov Naši zbori pojo, revijo otroških pevskih zborov Naša pomlad, tamburaško srečanje, srečanje gledaliških skupin tako za odrasle kot za otroke, folklorno srečanje, plesno revijo, likovni natečaji ... Prireditve bodo strokovno spremljali selektorji. Ti bodo posebej spremljali znanje vodij in opozarjali na možnost dopolnilnega izobraževanja. Območna raven izobraževanja bo ponujala temeljna znanja s posameznih področij. Poseben program bomo namenili spodbujanju dejavnosti na manj razvitih področjih.

Območne izpostave bodo tudi v prihodnje povezane v medobmočne koordinacije (JSKD OI Ajdovščina v koordinacijo Nova Gorica), kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi zunaj lokalnega kroga. S tem se bodo krepile regionalne povezave in spodbujal skladen regionalni razvoj. Regijski programi

predstavljajo kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih, kot izhodišče za regijsko načrtovanje. Prireditve na regijskem nivoju bodo spremljali določeni regijski selektorji, ki bodo ogledane programe temeljito preučili in jih ob zadovoljivi kakovosti uvrstili na najvišjo – državno raven.

Izobraževalne oblike bodo pokrivalo vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine. Še posebno pozornost bomo namenili mentorjem občolskih kulturnih dejavnosti. Z izobraževanjem udeleženci pridobivajo osnovno znanje specifičnih področij, za katera v mnogih primerih niti ne obstajajo formalne oblike izobraževanja, ali nadgrajujejo obstoječa znanja. Ob zadostni zanimanju in povpraševanju po še neuveljavljenih dejavnostih, bo JSKD spodbujal izobraževanje na teh področjih ter se po svojih močeh trudil za njihov kakovostni zagon in napredek.

3.4 Ljubiteljsko kulturno ustvarjanje in poustvarjanje

Ljubiteljsko ustvarjanje in poustvarjanje na področju kulture se v pretežni meri uresničuje v kulturnih društvih. V interesu občine je finančno podpreti dejavnost vseh aktivnih kulturnih društev, ki delujejo na kulturnih področjih, kakor tudi kulturne dejavnosti tistih drugih društev, ki imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano kulturno dejavnost.

3.5 Kultura v izobraževalnih javnih zavodih

Kulturni programi se izvajajo tudi v drugih javnih zavodih, ki se poleg redne, ukvarjajo tudi s kulturno dejavnostjo.

Na območju občine Vipava deluje Glasbena šola Vinka Vodopivca Ajdovščina, katere soustanovitelj je občina Ajdovščina. Njena osnovna dejavnost je vzgoja in izobraževanje mladih glasbenikov na osnovni stopnji. Poleg izvajanja izobraževalnih programov se ukvarja tudi z organizacijo koncertov ter se vključuje v različne glasbene in kulturne prireditve.

Občina Vipava je tudi ustanoviteljica Osnovne šole Draga Bajca Vipava, ki je vzgojno-izobraževalni zavod in opravlja osnovnošolsko vzgojno izobraževalno dejavnost na območju občine. Zavod ima poleg matične šole v Vipavi tudi podružnično šolo v Vrhpolju, Podnanosu in na Gočah. Osnovna šola se s svojim delovanjem vključuje v življenje lokalne skupnosti ter si prizadeva za socialni in kulturni razvoj vseh občanov. V ta namen se šola tudi povezuje z društvi in drugimi kulturnimi organizacijami ter občino, vključujoč v razne aktivnosti svoje učence in zaposlene delavce.

3.6 Dejavnosti na kulturnem področju v okviru Zavoda za turizem TRG Vipava:

- vključevanje kulturne dediščine v strategijo razvoja turizma Občine Vipava in načrtovanje razvoja kulturnega turizma ter načrtovanje nove turistične ponudbe na področju kulturne dediščine
- celovit in trajnostno naravnan razvoj kulturnega turizma v občini Vipava in razvoj ustreznih kulturno turističnih produktov ter razvoj Vipave v privlačno kulturno turistično destinacijo
- sodelovanje pri ustvarjanju zavedanja o bogati kulturni dediščini in pri promociji kulturne dediščine in turistične ponudbe na področju kulture med občani občine Vipava in širše na državni in meddržavni ravni
- sodelovanje pri organizaciji kulturnih prireditev, dogodkov in projektov in podpora Občini Vipava, društvom in posameznikom pri promociji kulturnih prireditev in organizaciji kulturnih dejavnosti
- promocija in predstavitev kulturne dediščine v okviru turističnega vodenja po občini Vipava, turistično vodenje po muzejih, muzejskih zbirkah in predstavitev kulturne dediščine v občini Vipava
- snovanje in prodaja turističnih spominkov povezanih z lokalno kulturno dediščino

- sodelovanje z ostalimi zavodi, društvi in drugimi kulturnimi deležniki v občini Vipava in širše pri promociji in ohranjanju kulturne dediščine v občini Vipava .

4. OPREDELITEV JAVNEGA INTERESA ZA KULTURO PO PODROČJIH

Občina Vipava skladno s 66. členom ZUJIK zagotavlja najmanj tiste javne kulturne dobrine, kjer tako določa posebni zakon, podpira ljubiteljske kulturne dejavnosti, vključno s tistimi, ki so namenjene kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev ter pokriva tudi druge kulturne potrebe prebivalcev.

4.1 Ljubiteljske dejavnosti

V javni interes na področju ljubiteljske kulture spadajo vse dejavnosti ljubiteljskih kulturnih društev in ostalih organizacij, ki delujejo na področju kulture.

Cilji:

- ohranitev obsega
- izboljšanje kvalitete in prepoznavnosti produkcije na področju ljubiteljske kulture
- prepoznati pomen kulturno–umetnostne vzgoje v celotnem vzgojno izobraževalnem sistemu in širši družbi
- dvigniti zanimanje za kulturo
- povečanje števila članstva in vključevati mlade v dejavnost kulturnih društev

Ukrepi:

- organizacija lokalnih in medobmočnih prireditev in izobraževalnih programov
- zagotoviti ustrezne prostorske pogoje za delovanje društev
- dvigniti kakovost in konkurenčnost kulturne ponudbe

Izvajalci: JSKD Ajdovščina, kulturna društva, občina.

Pričakovani učinki:

- večja prepoznavnost dosežkov ljubiteljske kulture
- povečanje zanimanja občinstva za kulturne programe
- povečano število posameznikov, ki se vključujejo v ljubiteljske kulturne dejavnosti
- večja prepoznavnost ljubiteljske kulture po krajih in širše
- promocija občine
- povečanje produkcije in izvedbe kulturnih dogodkov.

Kazalniki:

- število kulturnih društev
- število članov kulturnih društev
- število programov in projektov
- število kulturnih dogodkov
- število izobraževalnih programov
- večji število obiskovalcev obisk kulturnih prireditev
- večje število mladih včlanjenih v društva.

4.2 Knjižnična dejavnost

Občina bo knjižnično dejavnost podpirala in sofinancirala v skladu s predpisi Zakona o knjižničarstvu in pogodbo. V skladu z Zakonom in pogodbo bo zagotavljala sofinanciranje dejavnosti in materialnih stroškov Lavričeve knjižnice Ajdovščina v višini predpisanih finančnih deležev in obveznosti.

4.3 Prireditvena dejavnost in organizacija kulturnih prireditev lokalnega in širšega pomena V javnem interesu občine je, da se na območju občine izvaja čim več kulturnih prireditev v okviru Poletnih prireditev ter s tem zagotoviti boljšo dostopnost kulturnih dobrin občanom.

Z večjo dostopnostjo kulturnih dobrin, bi želeli doseči naslednje cilje:

- promovirati ustvarjalnost in poustvarjanje
- izobraziti mlade in obiskovalce programov
- razvijati programe kakovosti
- zagotoviti primerne pogoje za izvajanje programov
- zagotoviti cenovno dostopnost

Ukrepi:

- spodbujanje posredovanja kakovostnih umetniških programov različnih zvrsti, namenjenih tako mladi kot starejši populaciji
- dviganje kakovosti in konkurenčnosti
- popestritev kulturne ponudbe
- prepoznavanje pomena kulturno-umetnostne vzgoje v celotnem vzgojno izobraževalnem sistemu in širši družbi
- dviganje zanimanja za kulturo
- zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev za izvedbo programov

Izvajalci: kulturna društva, javne službe s področja umetnosti, javni in zasebni zavodi, Občina Vipava.

Pričakovani učinki: vzgoja občinstva, povečano število obiskovalcev prireditev.

Kazalniki:

- kakovost in vsebina ponudbe
- število programov in projektov.

4.4 Akcije na področju ohranjanja kulturne dediščine

Akcije se bodo izvajale predvsem preko sodelovanja z Goriškim muzejem, kulturnimi društvi, vrtci, šolami ter javnimi zavodi na področju kulture. Z zakonom predpisane strokovne in upravne naloge s področja varstva nepremične kulturne dediščine opravlja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije – Območna enota Nova Gorica.

Občina Ajdovščina je leta 1987 sprejela Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Ajdovščina. Odlok je zajemal tudi območje sedanje občine Vipava. Po letu 1992 se je zakonodaja na področju kulture spremenila; sprejet je bil Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16 in 61/17) ter Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16), ki narekujeta drugačen režim varovanja kulturne dediščine, kot je to nalagal Zakon o varovanju naravne in kulturne dediščine iz leta 1981. To pomeni, da bi morala Občina Vipava valorizirati naravno in kulturno dediščino svojega območja in vzpostaviti prioriteten vrstni red obnove kulturnih spomenikov, pa naj bo to sakralna, etnološka, arheološka, arhitekturna ali naravoslovna dediščina. Že nekaj let so v proračunu zagotovljena sredstva za obnovo sakralnih objektov. V naslednjih letih bodo sredstva dodeljena župnijam na podlagi javnega razpisa za obnovo sakralnih objektov.

Javni interes je ohranjati kulturno dediščino in zaradi nujnih sanacijskih posegov na nepremični kulturni dediščini se višina sredstev za posamezno leto za ta namen opredeli v proračunu občine.

Zainteresiranim vlagateljem bodo sredstva za sofinanciranje obnove dodeljena na podlagi javnega razpisa.

4.5 Izdajanje knjižnega materiala

Akcije izdajanja knjižnega materiala se bodo realizirale v obliki izdajanja knjig, občina bo sofinancirala izdaje v sodelovanju z lokalnimi izdajatelji knjig.

4.6 Nepredvideni programi

Programi, ki jih ne določa ta LPK, se lahko izjemoma sprejmejo v sofinanciranje, če je v izvedbi programa vključena občina in je ta program za občino pomemben.

5. FINANCIRANJE

Finančna sredstva se opredelijo v vsakoletnem Odloku o proračunu občine Vipava.

5.1 Financiranje kulturnih programov

Lokalna skupnost financira kulturne projekte, ki so v javnem interesu, na način in s postopki, kot jih predvideva zakonodaja in drugi veljavni predpisi.

6. ZAKLJUČEK

Občina Vipava kulturni dejavnosti namenja pomembno mesto v strategiji nadaljnjega razvoja, kar dokazuje tudi pričujoči lokalni program kulture, katerega namen je zagotoviti pogoje za skladen razvoj kulture v občinskem prostoru, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti in večjo dostopnost kulturnih dobrin ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti.

Občina namerava poleg javnih kulturnih dobrin, ki jih predvideva zakon (knjižničarstvo, varstvo kulturne dediščine, arhivska dejavnost ipd.), v primerljivem obsegu kot doslej dolgoročno podpirati tudi ljubiteljske kulturne dejavnosti.

Ena izmed prioritet bo zagotavljanje dostopnosti kulture vsem občanom, kar bo doseženo z optimalnim delovanjem in razvijanjem javne kulturne infrastrukture, zagotavljanjem dostopnosti javne kulturne infrastrukture najširšemu krogu izvajalcev in zagotavljanjem kvalitetnih programov.

Občina Vipava bo sodelovala pri kulturni vzgoji občanov, še posebej šolske populacije, in spodbujala članstvo v društvih, ki se ukvarjajo s kulturo. Razvoj kulture v Vipavi je skrb vseh, ki delujejo na področjih kulture, najsi gre za glasbo, vizualne umetnosti, knjigo, knjižnico, kulturno dediščino, ipd. Je tudi skrb tistih, ki jim je kultura namenjena - uporabnikom kulture, in vseh tistih, ki tako ali drugače vplivajo na položaj kulture, zato kultura še zdaleč ni le stvar kulturnikov.

Obdobje prihodnjih osem let bo obdobje, ko je Občina Vipava že tretjič sprejela strategijo razvoja kulture. V ta namen bo Občina Vipava financirala kulturne dejavnosti v okviru načrtovanih proračunskih postavk, s čimer bo ohranjala vsaj obseg kulturnih vsebin na ravni iz preteklih let in spodbujala dodajanje novih vsebin ter istočasno povečevanje deleža samofinanciranja pri izvedbi novih vsebin. S podporo raznovrstnim produkcijam, zagotavljanjem publicitete kulturno-umetniških programov in nadgradnjo nekaterih prireditev, bo Vipava postala še bolj pomembno in prepoznavno kulturno središče kot je sedaj.

Lokalni program za kulturo Občine Vipava za obdobje 2026–2034 je pripravljen na podlagi veljavne zakonodaje in nacionalnih strateških dokumentov, dosedanjega razvoja področja kulture na območju

občine in predvidenih virov sredstev. Je živ dokument, ki se lahko v navedenem obdobju tudi spreminja in prilagaja, predstavlja pa razvojno izhodišče različnih področij, ne samo ožjega področja kulture. Zapisani strateški cilji in ukrepi so uresničljivi, potreben pa bo precejšen angažma vseh nosilcev kulture, tudi zavodov, društev, posameznikov, zlasti pri pridobivanju različnih virov financiranja, ki bodo pomembno dopolnilo proračunskim, tako sledenje evropskim kot drugim razpisom, kar mora biti skrb vseh, ki skrbijo za kulturno podobo lokalne skupnosti.

Številka: 610-5/2025-4

Datum:

ŽUPAN
mag. Anton Lavrenčič l.r.

Obrazložitev:

V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK-I), mora lokalna skupnost sprejeti svoj lokalni program za kulturo za obdobje osmih let ter tako opredeliti javni interes na področju kulture, prioritete, ukrepe ter cilje in kazalce za njihovo doseganje.

Državni zbor RS je septembra 2025 sprejel spremembo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, v katerem je določeno, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje osmih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

V prvem delu predlog programa opredeljuje pravne podlage za sprejem akta, namen izdelave lokalnega programa, smernice in splošne cilje kulturnega programa. V nadaljevanju so navedeni izvajalci kulturnih programov v občini Vipava, njihove naloge, ocena stanja, navedena je javna infrastruktura za kulturo, cilji in ukrepi na posameznih področjih. Na področju institucionalne kulture za območje občine deluje javni zavod Lavričeva knjižnica Ajdovščina, katerega soustanoviteljica je Občina Vipava. H kulturnemu dogajanju v občini s pedagoško in koncertno dejavnostjo prispeva tudi Glasbena šola Vinka Vodopivca Ajdovščina in Osnovna šola Drago Bajc Vipava.

Ljubiteljska kultura je v občini pomemben člen v lokalnem programu kulture. Izvajajo jo predvsem kulturna društva, javni interes pa se izraža preko javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih programov in projektov v skladu s predpisi, ki urejajo to področje. Ljubiteljska kultura se izvaja tudi v sodelovanju z Zavodom za turizem TRG Vipava ter Javnim skladi RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Ajdovščina.

Iz Lokalnega programa za kulturo v naši občini lahko vidimo, da je v občini sistem kulture in pestrost programov sorazmerno dobro zasnovana, da v lokalni skupnosti deluje veliko različnih subjektov z veliko različnih dejavnosti, predvsem na področju društvene dejavnosti.

V prihodnje je potrebno dajati večji poudarek usklajevanju in povezovanju med izvajalci kulture v občini in krepiti povezovanje kulture in drugih področij (turizem, izobraževanje, ...).

Za izvajanje predlaganega LPK je potrebno zagotoviti primerno financiranje, infrastrukturo in druge pogoje za realizacijo. Materialne obveznosti bodo nastajale po posameznih področjih ob izvajanju

posameznih ciljev in ukrepov predlaganega programa vsako leto sproti in jih bo potrebno uskladiti in definirati glede na proračunska sredstva v občinskem proračunu, ki ga bo sprejemal občinski svet.

Občinskemu svetu predlagamo, da predlog dokumenta obravnava in sprejme.

Pripravila:
Majda Sever

ŽUPAN
mag. Anton Lavrenčič, l.r.